

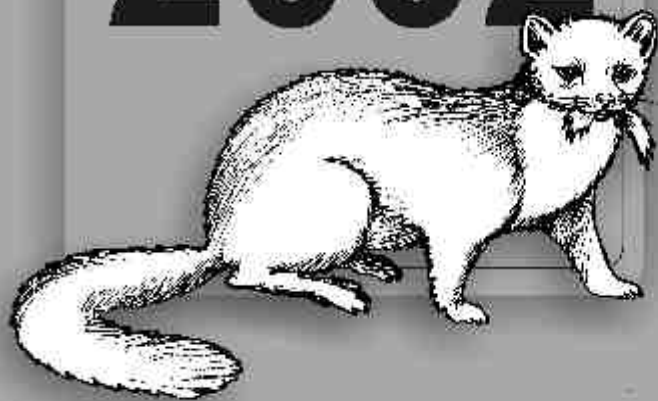

Lipka

v roce

2002

Výroční zpráva Lipky
– Domu ekologické výchovy

LIPKA

- Dům ekologické výchovy

Lipová 20
602 00 Brno - Pisárky
tel. & fax: 543 211 264
e-mail: lipka@lipka.cz
http://www.lipka.cz

ROZMARÝNEK

- pracoviště Lipky

Rozmarýnová 6
637 00 Brno - Jundrov
tel. & fax: 541 220 208
e-mail: rozmarynek@volny.cz

RYCHTA KRÁSENSKO

- pobytové středisko pro
terénní výuku

Krásensko 76
683 04 pošta Drnovice
tel.: 517 385 429
e-mail: krasensko@lipka.cz
http://www.krasensko.lipka.cz

Bankovní spojení:

Komerční banka Brno – město, č.ú. 19-5186610247/0100 IČO: 44993447

Lipková čísla v roce 2002:

Ekologické výukové programy

465 výukových programů / 1 429 hodin výuky /
7 494 účastníků
4 exkurze pro studenty SŠ

Zájemové kroužky a kluby, vzdělávání vedoucích kroužků

Počet kroužků a jejich členů
ve školním roce 2001–2002: 22/260
Počet kroužků a jejich členů
ve školním roce 2002–2003: 28/320
6 vzdělávacích akcí pro 154 účastníků
11 brigád pro 280 brigádníků

Vzdělávání vlastních pracovníků Lipky

14 akcí / 167 účastníků

Spolupráce se školami v Jihomoravském kraji

116 škol / 4 rozesílky / 47 konzultací

Vzdělávací program pro pedagogické pracovníky

22 akcí / 30 dnů / 663 účastníků
68 následů ve výukových programech
a následných konzultací – 350 hodin

Vysokoškolská výuka

výuka na 2 školách / 4 předměty /
78 dnů výuky / 190 posluchačů /
1 602 účastníkůdnů
11 diplomových prací

Slaměnka

19 akcí / 36 dnů / 326 účastníků

Akce pro veřejnost, komunitní práce

34 akcí / cca 8 000 účastníků

Stáže, následky, praxe, konzultace

139 účastníků / 1 155 hodin
6 posudků k závěrečným pracím

Poradenství pro veřejnost

Zodpovězeno cca 900 dotazů
Poskytnuto cca 1 500 informačních materiálů

Spolupráce s neziskovými ekologickými organizacemi

Spolupráce při realizaci 24 akcí jiných
organizací
Poskytnutí organizačního zázemí pro realizaci
16 akcí pořádaných jinými organizacemi

PŘEDSTAVENÍ LIPKY

Co bylo a je naším posláním a jak se Lipka mění

Lipka – Dům ekologické výchovy je specializované školské zařízení s právní subjektivitou, jehož současným zřizovatelem je Jihomoravský kraj. Od roku 1998 je Lipka **fakultním školským zařízením** Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Od svého vzniku v září 1991 se Lipka aktivně podílí na školní i mimoškolní ekologické výchově a vzdělávání zejména v brněnském regionu. V roce 1998 byly služby Lipky rozšířeny o pracoviště **Rozmarýnek** v Jundrově se zaměřením na terénní výukové programy a permakulturní způsoby hospodaření. V roce 2002 jsme společně s Rezekvítkem uvedli do provozu zatím poslední pracoviště, zaměřené na pobytové terénní programy, **Rychta v Krásensku** na Dražanské vrchovině.

Posláním Lipky je přispívat k osvojování ohleduplnějších, méně konzumních a odpovědnějších postojů lidí k přírodě a inspirovat je k trvalému zájmu o aktivní péči o životní prostředí. Ve svém úsilí se Lipka zaměřuje zejména na děti, mládež, studenty učitelských oborů a učitele z praxe.

Snažíme se šířit ekologicky příznivé alternativy životního způsobu, rozvíjet citlivost a ohleduplnost k přírodě – zvyšováním ekologického povědomí, prožitky z kontaktů s živými tvory, osvětou v oblasti tzv. domácí ekologie či rozšiřováním poptávky po skromnějších, tvořivějších a radostnějších způsobech života. Usilujeme o zvyšování spoluodpovědnosti lidí za místo, ve kterém žijí, za smysluplné využívání místních zdrojů i za budoucí stav přírody a společnosti na celé planetě.

Naším návštěvníkům nabízíme:

- půldenní **EKOLOGICKÉ VÝUKOVÉ PROGRAMY** a **POBYTOVÉ TERÉNNÍ PROGRAMY** pro jihomoravské základní a střední školy;
- přírodovědné, ochrannářské, řemeslné, výtvarné a další **ZÁJMOVÉ KROUŽKY**;
- **EKOPEDAGOGICKÝ KLUB** Lipky „TILIA“, který už jedenáctým rokem nabízí učitelům brněnských škol akreditované vzdělávací akce, zejména terénní exkurze, přednášky a tematické kurzy;
- **KONTAKTNÍ MÍSTO** poskytující zájemcům informace o programech Státního fondu životního prostředí (SFŽP) a dalších oblastech;
- semestrové kurzy **PRAKTIKUM EKOLOGICKÉ VÝCHOVY** „Kapka“ jako povinné i volitelné předměty pro studenty Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, příležitostně didaktické semináře pro posluchače jiných oborů PdF a FF MU, konzultace k diplomovým a seminárním pracím, následky apod.;
- **TRADIČNÍ I NETRADIČNÍ AKCE** podporující tvořivé a nekonzumní přístupy ke svátkům, tradicím a k životu vůbec – Vánoční Lipka, Vánoce s Rozmarýnkem, Zelený čtvrtek, akce ke Dnu Země, přehrávky vážné hudby, folkové koncerty, setkání příznivců permakultury a přírodních zahrad aj.;
- **Tvořivý klub SLAMĚNKA** nabízí učitelům i dalším zájemcům víkendové i prázdninové **KURZY** práce s přírodními materiály: pletení z proutí a slámy, předení, drátování, předtkalcovské techniky i práce na tkalcovském stavu, kurzy keramiky a aranžování rostlin, kurzy malování na sklo a hedvábí, patchworku apod.

V roce 2002 pokračovala transformace Lipky z pracoviště brněnského na pracoviště jihomoravské. Zvyšuje se počet pracovišť – v současné době máme 3 pracoviště a budujeme dvě další. Také počet zaměstnanců se navýšil – rok 2002 jsme začínali s 10,5 zaměstnanci a končili se 17,6 zaměstnanci. 1. července 2002 se stala ředitelkou Lipky Hana Korvasová, aby se dosavadní ředitel Aleš Máchal mohl plně věnovat pedagogické práci a budování nového pracoviště pro vzdělávání dospělých.

Organizační schéma Lipky na konci roku 2002

Ředitelství Lipky	ředitelka:	Hana Korvasová
	zástupce ředitele:	Aleš Máchal
	ekonomka:	Lenka Appelová
	administrativní práce:	Marcela Faltýsková Václav Izák
	správce sítě:	Michal Hanousek
civilní služba:	Radek Salaba	

Pracoviště Lipová 20 sídlo: Lipová 20, Brno	Pracoviště Rozmarýnek sídlo: Rozmarýnová 6, Brno	Pracoviště Rychta sídlo: Krásensko 76
<p>vedoucí: Dana Křivánková</p> <p>pedagogičtí pracovníci: Alena Uhříčková Eva Kučerová Pavčina Šubrtová Romana Mrázková (0,5) Lenka Staňková (0,6)</p> <p>provozní pracovníci: Tončo Jovanovský Olga Krbálková (0,5)</p> <p>civilní služba: Roman Maxa</p>	<p>vedoucí: Dana Kellnerová</p> <p>pedagogičtí pracovníci: Pavčina Horká</p> <p>provozní pracovníci: Čestmír Holuša (0,5)</p> <p>civilní služba: Jan Škrdla</p>	<p>vedoucí: Michal Medek</p> <p>pedagogičtí pracovníci: Kateřina Krysová Marcela Trávníčková Hana Mikulicová</p> <p>provozní pracovníci: Jitka Vágnerová (0,5) Dana Richterová Pavel Švancara Ivana Kaňová (0,5)</p>

Lidská sestava vedení Lipky - Domu ekologické výchovy v roce 2002

Lenka Appelová (PEF VŠZ, DPS EV)
ekonomka, pětinou úvazku pedagogická a organizační pracovníce

Marcela Faltýsková (FF MU)
od listopadu administrativní síla – pomoc při koordinaci naplňování Akčního plánu Koncepce EVVO, jazykové korektury

Michal Hanousek (SOUŽ)
správce sítě, tvorba databází

Jiří Ištvan (VUT)
externí spolupracovník Lipky – správce lipkových internetových stránek

Hana Korvasová (PřF MU)
od 1.7.2002 ředitelka Lipky, kontaktní místo SFŽP, koordinace tvorby koncepce EVVO Jihomoravského kraje, koordinace programu Národní síť středisek EVVO v ČR

Aleš Máchal (PEF VŠZ, PGS OTŽP, DPS)
do 30.6.2002 ředitel Lipky, dále zástupce ředitele, pedagogický pracovník pro výuku studentů učitelství PdF MU a PřF UP, letní školy pro učitele, příprava nového pracoviště pro vzdělávání dospělých

Monika Novotná (SEŠ)
externí spolupracovnice Lipky – evidence činnosti

Jan Vojtek (VUT)
externí spolupracovník Lipky – trpělivý tvůrce počítačové sítě Lipky

Radek Salaba (SPŠ stavební)
civilní služba – úklid, práce na zahradě, spolupráce s Rezekvítkem

Je vlnkovou lodí a zároveň i sídlem ředitelství celé Lipky. Je oázou pro děti uprostřed vilové Masarykovy čtvrti, kde není žádné dětské hřiště. Je bezpečným prostorem pro školáky a vítanou zastávkou na procházkách maminek s kočárky a předškoláky. Díky svému vybavení a prostorám je zázemím pro rukodělné kurzy Slaměnky.

Zorka Rýparová a Světlá Froncová odešly hned počátkem roku na mateřskou dovolenou a pracoviště fungovalo až do června jen díky Daně Křivánkové, které pomáhali pedagogové na drobných úvazcích či externisté. I přes velice složité podmínky jsme veškerou výuku zabezpečili naplno! Za uvedené matky přišla v září mladá krev. Ne zcela nová a neznámá, protože obě kolegyně Eva Kučerová a Pavlína Šubrtová s námi spolupracovaly již v minulém školním roce a pomáhaly i na Rezekvítku. S obměnou pedagogického sboru došlo k mírnému posunu ve výběru cílových skupin. Spektrum naší práce se rozšířilo z výhradního zaměření na děti a učitele základních škol i k většímu objemu vysokoškolské výuky, a zejména efektivnějšímu dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ, ŠD, DDM, MŠ. Po návratu Aleny Uhříčkové z mateřské dovolené je novinkou pravidelná práce s dětmi předškolového věku v doprovodu rodičů a nové kroužky předškoláků a prvňáčků. Přibýly i večerní kroužky pro dospělé, kde se kromě řemeslného tvoření navíc seznamují s domácí ekologií, ekologickou výchovou a principy trvale udržitelného života v praxi.

Prioritou pro nový školní rok byla inovace interiérů. Po více než desetiletém dennodenním fungování a občas i praskání ve švech se již projevují šrámy jak na budově, tak i na jejím vybavení. Změny se dějí za plného provozu, a tak probíhají plynule a téměř nenápadně včetně malování a „domácí“ atmosféra je zachována.

Lidská sestava pracoviště Lipová 20 v roce 2002

Světlá Froncová-Hronová

(PřF MU – 1. st., školní zdravotnictví)
pedagogická pracovnice na 0,6 úvazku – výukové programy pro 1. st. ZŠ, videotéka, knihovna, propagace v médiích, v dubnu odchod na MD

Václav Izák (PF MU)

administrativní pracovník pro program Národní síť SEVVO, právnická pomoc

Tončo Jovanovski (SPŠS)

správce budov, zařízení a mechanismů, opravy, údržba, kotelna, BOZP a PO

Olga Krbálková (ŠUR)

úklid, pomoc při administrativě a organizačním zajištění akcí Lipky, péče o pedagogy doprovázející třídu na výukový program

Dana Křivánková (AF VŠZ, DPS EV)

vedoucí pracoviště, pedagogická pracovnice, výukové programy, tvořivé kurzy, vedoucí klubů Erica a Beta, odborná garantka pro biotopové, přírodní a permakulturní zahrady, lektorka Slaměnky

Roman Maxa (PedF MU)

civilní služba – úklid, práce na zahradě

Eva Kučerová (PřF MU)

od 1.7.2002 pedagogická pracovnice, koordinace vzdělávacího programu pro učitele, spolupráce se sítí škol v kraji, zástupkyně Lipky v SSEV Pávučina

Romana Mrázková (PedF MU)

pedagogická pracovnice na 0,5 úvazku

Zora Rýparová-Mikolášková (ZF MZLU, DPS)

pedagogická pracovnice – výukové programy pro 1. a 2. st., výtvarná péče o interiéry, příležitostné tradiční akce, péče o externisty (ČAJOVNA), spolupráce se ZCHB Zvonek, v únoru odchod na mateřskou dovolenou

Lenka Staňková (PřF MU, studentka LF MU)

pedagogická pracovnice na 0,6 úvazku

Pavlína Šubrtová (MZLU)

pedagogická pracovnice, koordinace činnosti kroužků Lipky, vzdělávací program pro externisty

Alena Uhříčková (PřF MU)

1.9.2002 návrat z mateřské dovolené, pedagogická pracovnice, koordinace oblasti výukových programů Lipky, kurzy keramiky, kroužky pro předškoláky, akce pro děti s rodiči

Rozmarýnek

Detašované pracoviště ROZMARÝNEK, sídlící v městské části Brno – Jundrov, připravuje a realizuje v dopoledních hodinách přírodovědné a ekologické výukové programy. Díky své výhodné poloze v sousedství lesa a v blízkosti řeky Svratky zařazuje do dopolední činnosti v příznivých částech roku především terénní programy. Děti mají v jejich průběhu příležitost určovat vlastnoručně naložené bezobratlé vodní živočichy, pozorovat zvěř v oboře, učit se hledat pobytová znamení zvířat, poznávají byliny i stromy, dozvídají se, které plané rostliny je možné využívat v domácnosti apod. Přenášíme tak výuku do přírody, již děti poznávají in natura.

Zajímavostí Rozmarýnku je přírodní–permakulturní zahrada. Design pozemku vytvářeli dospělí dobrovolní spolupracovníci, kteří také vydatně fyzicky pomáhali při jeho realizaci. V zahradě je možné spatřit řadu zajímavých staveb (altán, amfiteátr, pozorovatelnu, kompostovací záchod i víceúčelový hrázdný objekt pro malá domácí zvířata se skleníkem) a netradičních prvků (kaskádu jezírek s kořenovou čistítkou, „mikrobiotopy“ – tlející kmen, sluneční stráň, „divočinu“ atd.), které podporují rozšíření volně žijících živočichů na obhospodařovaném pozemku.

V tomto roce jsme naši přírodní zahradu obohatili o dvě další vodní nádrže. Jedna bude sloužit budoucímu chovu kachen a druhá, v podobě mokřadu, rozšíří mikrobiotopovou nabídku obojživelníkům, žijícím na pozemku. Protože je naše zahrada určena především dětem, postavili jsme pro ně skrýš v podobě obřího mraveniště.

Lidská sestava Rozmarýnku v roce 2002

Čestmír Holuša (SOU – dřevomodelář)

technický pracovník na 0,5 úvazku – realizace zahradních staveb a prvků

Pavčina Horká (PdF MU)

pedagogická pracovnice, odborná garantka pěstitelských prací a permakulturních úprav zahrady, vedoucí zájmového kroužku pro mladší děti

Dana Kellnerová (AF VŠZ, DPS)

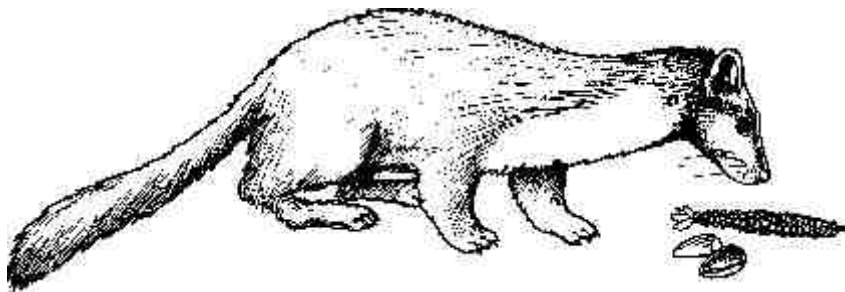
vedoucí pracoviště, pedagogická pracovnice, chovatelské kroužky, spolupráce s městskou částí Jundrov, chovy zvířat, akce TILIE konané na Rozmarýnku

Jaromír Palas (VUT + VUT)

do 28.2.2002 civilní služba na Rozmarýnku – úklid, údržba, opravy, práce v zahradě, péče o chované zvířectvo

Jan Škrdla (SOŠ)

od 15.3.2002 civilní služba na Rozmarýnku – úklid, údržba, opravy, práce v zahradě, péče o chované zvířectvo

Pracoviště nejmladší - Rychta Krásensko

Po čtyřletém úsilí jsme v roce 2002 otevřeli první pobytové středisko ekologické výchovy v Jihomoravském kraji. Středisko ekologické výchovy Rychta Krásensko provozujeme společně s občanským sdružením Rezekvítek. Středisko se nachází na Drahanské vrchovině v obci Krásensko a leží mezi CHKO Moravský kras a Vojenským újezdem Březina. Ve středisku probíhají především týdenní pobytové kurzy pro střední školy a druhý stupeň základních škol. Kurzy jsou zaměřeny na terénní přírodovědu a trvale udržitelný život. Většina výuky se odehrává v terénu, program je veden formou samostatné práce žáků na projektech.

Ubytovací charakteristika střediska je 33 lůžek. Rychta je klasicistně přestavěný renesanční statek s krásnými klenutými a trámovými stropy. Rekonstrukce budovy byla vedena co nejcitlivěji z hlediska památkové péče a zároveň přátelsky k životnímu prostředí – teplá voda je ohřívána solárními kolektory, teplo v budově přesně regulují digitální ventily a elektřina vyrobená ze slunečních paprsků vyčerpává vodu ze sklepa.

Na budování střediska se kromě partnerského Rezekvítku podílely stovky dobrovolníků prostřednictvím brigád a pomocí sbírky na provozní vybavení střediska. Prostředky poskytlo MŠMT, SFŽP a Nadace Partnerství.

V roce 2002 byly provedeny nejenom stavební práce, ale i vybaveny učebny a sestaveny výukové programy. Všichni pracovníci střediska se celý rok učili něco nového, po stavebních pracích a úklidu přišlo na řadu navrhování interiérů, sestavování programů a organizačních pravidel. Velkou oporou nám byly zkušenosti od kolegů z ostatních středisek ekologické výchovy.

Lidská sestava Krásenska v roce 2002

Kateřina Krysová (PřF UP)

od 1.3. pedagogická pracovníce – zoologie, chov zvířat, péče o zahradu, tradiční řemesla, ekologické zemědělství, herní aktivity

Tomáš Matějček (PřF UK)

od 1.2. do 30.6. pedagogický pracovník – geografie, geomorfologie, ekologie, herní aktivity

Michal Medek (PřF MU)

vedoucí pracoviště, pedagogický pracovník – geologie, geografie, geomorfologie, krajinná ekologie, úspory energie, projekty

Hana Mikulicová (PřF MU)

od 1.7. pedagogická pracovníce – botanika, tradiční řemesla, projekty úspor energie, trvale udržitelný život, metodické vedení kroužků

Dana Richterová (SOU)

od 1.5. kuchařka

Pavel Švancara (SOU)

od 1.3. správce budovy

Marcela Trávníčková (PřF UP)

od 1.4. pedagogická pracovníce – botanika, projektová výuka, programové zajištění kurzů, knihovna a informační zdroje pro výuku

Jitka Vágnerová (SEŠ)

od března administrativní pracovníce – vedení provozu, objednávky programů, účetnictví

VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVA DĚTÍ A MLÁDEŽE

Ekologické výukové programy

65 výukových programů / 1 429 hodin výuky / 7 494 účastníků – žáků ZŠ a SŠ / 4 exkurze pro studenty SŠ

V oblasti ekologických výukových programů nastaly v roce 2002 zásadní změny – programy byly nabídnuty školám v celém Jihomoravském kraji a od května 2002 začalo nabízet pracoviště v Krásensku pobytové programy. Pokračovala spolupráce s Pozemkovým spolkem Hády, který vytváří podmínky pro realizaci terénních programů na Hádech. Během roku 2002 zpracovávaly Veronika Schwarcová (Vyšší odborná škola pedagogická a sociální v Kroměříži) a Kateřina Zoufalá (Soukromá vyšší odborná škola sociální v Jihlavě) závěrečné práce na téma Účinnost výukových programů Lipky. Obě práce prokazují, že výukové programy jsou pro dětské návštěvníky Lipky významným zážitkem, který alespoň zčásti ovlivňuje jejich další chování a jednání.

Ekologický výukový program (EVP) a pobytový program (PP) je interaktivní tvořivá výchovně vzdělávací lecke s cílem obohatit učivo ZŠ nebo SŠ o ekologický rozměr. EVP a PP probíhá zpravidla mimo školu (tj. v přírodě nebo ve středisku ekologické výchovy) v rozsahu nejméně dvou vyučovacích hodin. Jednodenní a pobytové výukové programy jsou souhrnným označením programů s obsahem ekologickým (v užším slova smyslu), přírodovědným, environmentálním („životněprostředovým“) a ochrannářským. Je pro ně příznačné využívání prvků souvislostního, problémového a projektového vyučování, estetické, pracovní i dramatické výchovy. Důraz je kladen na odbornou úroveň a aktuálnost poskytovaných informací, rozvíjení tvořivosti, komunikace a týmové práce, na osvojování ekologického myšlení, aktivizaci k řešení problémů a na obohacování žáků o praktické poznatky získávané mj. bezprostředním kontaktem s přírodninami, aktivním pobytem v zahradě, v terénu apod.

Odučené výukové programy podle měsíců

2002	leden	únor	březen	duben	květen	červen	července	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	Celkem		
													VP	hod.	žáků
Lipová	12	20	13	21	23	17	-	-	17	25	18	10	176	528	3 767
Rozmarýnek	10	14	10	10	16	13	-	-	8	12	12	13	118	354	2 476
Rychta - jednodenní	-	-	-	-	3	2	-	-	-	3	13	9	30	134	876
Rychta - pobytové	-	-	-	-	3 (11 dnů)	4 (9 dnů)	-	-	5 (15 dnů)	3 (12 dnů)	-	-	141	413	375
Celkem	22	34	23	31	53	41	-	-	40	52	43	31	465	1 429	7 494

Započítány průměrně 3 vyučovací hodiny na jeden výukový program, u pobytových programů započítány 3 tříhodinové programy denně

Přehled nabízených výukových programů v roce 2002

Pracoviště Lipová 20:

- Příroda našimi smysly – do června 2002
- Od semínka ke košili – do června 2002
- ŽP města Brna – do června 2002
- Tajemství krajiny – do června 2002
- Život lesa (2.–7. třída)
- Kdo žije s námi doma (4.–6. třída)
- Návštěva u babky bylinkářky (4–5. třída)
- Dělají šaty člověka? (5.–6. třída)
- Život v rybníce (4.–6. třída)
- Co se děje na pasece (1.–2. třída)
- Strom (1.–2. třída) – od září
- Jak roste chléb (2.–4. třída)
- Výlet do Brna (6.–9. třída)
- Půda a její proměny (5.–6. třída)
- Běžela ovečka (4.–6. třída)
- Zázrak zrození – 1. část (5.–9. třída, SŠ,...) – od září
- Zázrak zrození – 2. část (8.–9. třída, SŠ, VŠ a další zájemci) – od září
- Není odpad jako odpad (6.–9. třída, SŠ) – od září
- Kavky – terénní program (2.–9. třída, SŠ)
- Růženin lom (4.–9. třída, SŠ) – od září

Pracoviště Rozmarýnek:

- Šel zahradník do zahrady (1.–2. třída ZŠ, ZvŠ)
- Naše kráva mléko dává (1.–2. třída ZŠ, ZvŠ)
- Hele, človiček! I (2.–5. třída)
- Hele, človiček! II (4.–7. třída) – od září
- Jedy a léčiva z přírody (3.–6. třída)
- Špetka domácí ekologie (3.–5. třída)
- Co vyprávěl starý pařez (2.–6. třída)
- Kouzelná příroda zahrady (3.–5. třída)
- Pohár vody (3.–9. třída)
- Údolí oddechu aneb procházka lesem – terénní program (2.–9. třída)
- Rozmarné vánoce (2.–4. třída)

Pracoviště Rychta – pobytové kurzy:

- Základní přírodovědný seminář (6.–9., SŠ)
- Týden pro trvale udržitelný život (8.–9., SŠ)
- Biologické praktikum (6.–9., SŠ)
- Zeměpisné praktikum (7.–9., SŠ)
- Škola o přírodě (4.–6. ZŠ)

Pracoviště Rychta – terénní exkurze:

- Údolí Říčky
- Josefovské údolí
- Suchý a Pustý žleb
- Sever Moravského krasu
- Rakovecké údolí
- Za prameny Malé Hané
- Velká Haná

Některé střední školy si objednávají na Lipce specializovaný program podle zaměření školy. V loňském roce se uskutečnily čtyři akce:

Akce pro studenty SŠ	
22. 4.	SPdŠ Boskovice – Den Země
12. 5.	SPdŠ Lerchova – exkurze na Lipku
11. 6.	Exkurze na Lipce pro CMCŠ SPdŠ
15. 11.	Exkurze Gymnázium Ostrava – Hrabůvka

Zájmové kroužky a kluby, vzdělávání vedoucích kroužků

Počet kroužků a jejich členů ve školním roce 2001-2: 22/260

Počet kroužků a jejich členů ve školním roce 2002-3: 28/320

6 vzdělávacích akcí pro 154 účastníků

11 brigád pro 280 brigádníků

Ve školním roce 2001/2002 se scházelo v Lipce a na Rozmarýnku 260 členů v 22 zájmových kroužcích, oddílech a klubech. V následujícím školním roce 2002/2003 se počet kroužků navýšil na 28 a počet členů na 360. Kroužky jsou zaměřeny především na přírodovědu, turistiku, výtvarnou výchovu, keramiku a na práci s přírodními materiály. Pět z nich je určeno nejmenším dětem, předškoláčkům a maminkám s dětmi, čtrnáct kroužků je pro děti a mládež do 18 let, sedm klubů pro dospělé (práce s přírodními materiály, ruční práce, keramika), jeden kroužek pro dyslektiky a tělesně postižené děti a jeden přírodovědně-tvořivý pro nevidomé děti.

Pospolitost našich vedoucích jsme podpořili v únoru víkendovým výjezdem na Krásensko a společně uspořádaným Dnem Země na hradě Veveří. Někteří z externistů: Tereza Žižková, Radka Hejlová, Blanka Rabušicová a Hana Krhovská úspěšně absolvovaly Letní školu Rezekvítku, kde s velkou obětavostí pomáhala s přípravou a s realizací programu Jana Ištvanová (rukodělné činnosti, stará řemesla). S koncem školního roku se uskutečnila již tradiční rezekvítková brigáda na Kamenném vrchu, kde ani lípkové kroužky nestály v pozadí a pomáhaly zejména při sušení sena na Kamenném vrchu a Netopyrkách, likvidaci pokosené trávy na Augšperském potoce a likvidaci invazních rostlin v Růženině lomu. Další společnou rezekvítko-lípkovou brigádou byla na konci srpna týdenní popovodňová pomoc zaplaveným oblastem ve Strunkovicích nad Blanicí. Před vánocemi proběhla pro všechny externisty Mikulášská na dílka s opravdovým čertem i Mikulášem a společná výroba vánočních dárků.

Jak se staráme o vedoucí kroužků

Všichni externisté měli možnost účastnit se po celý rok akcí vzdělávacího cyklu „Lípková školička“ a za zvýhodněných podmínek i akcí Slaměnky a Tílie. Kromě toho mají svůj vlastní vzdělávací a společenský program, jehož jednotlivé akce jsou uvedeny v následující tabulce.

Akce pro externisty	8. - 10. 2.	Krásenské sněžné - kurz instruktorů
	19. 3.	Oslava jubilea 100:2 = 2x50
	18. 4.	Čajovna ke Dni Země
	20. - 21. 4.	Noc na hradě
	4. 12.	Mikulášská výroba dárků
	15. 12.	Chystání Vánoční Lipky

Jak vedoucí kroužků a dobrovolníci pomáhají Lipce

Pomoc externistů se v roce 2002 soustředila zejména na budování pracoviště v Krásence a budování zahrady Rozmarýnku. Povodňová brigáda ve Strunkovicích byla svolána velice narychlo, přesto si o prázdninách na pomoc zaplavené obci našlo čas 35 lidí.

Brigády	
12. - 14. 4.	KDE - tvořivý víkend
19. - 21. 4.	Brigáda Barvínků na Rychtě
26. - 28. 4.	Brigáda na Krásensku
7. 5.	Brigáda Brontosauři
28. 6. - 3. 7.	Brigáda v CHÚ Brna

22. - 27. 7.	Brigáda - zahradní struktury
23. - 29. 9.	Povodňová brigáda
28. 9.	Brigáda Zvonků na Lipce
29. 3. - 1. 4.	Brontosauři - brigáda
červenec	Brigáda na Rozmarýnku
srpen	Brigáda na Rozmarýnku

Přehled kroužků Lipky ve školním roce 2001/2002

kroužek	zaměření	počet dětí	vedoucí
LIPKA			
Jestřábník	přírodovědný	17	Libor M. Palášek
Jestřábník - Skřítkci	přírodovědný	17	Petr Laštůvka, Vít Synek Tereza Žižková, Zuzka Buráňová
Orion + Chrostíci	přírodovědný	15	Kristýna Kalendová Jarmila Skudová
Ferdíci	přírodovědný	15	Hana Kazdová, Petra Fojtíková Martin Tomek
Broučci	přírodovědno-turistický	11	Petr Kazda, Jakub Drmola Kateřina Cetkovská
Onyx	přírodovědno-turistický	9	Tomáš Krajina, Petra Krejčí Šárka Rohožcová
Tlapky	přírodovědno-tvořivý	24	Alena Uhlíčková Jarmila Siničáková
Barvínci	výtvarný	10	Zuzana Javorová, Jana Zvěřinová
Kulička	výtvarný	6	Hana Illová, Zora Rýparová Veronika Babová
KDE	tvořivý	8	Jana Ištvanová, Jana Sedláková Jitka Dorovská
Keramika - dospělí	keramika	10	Alena Uhlíčková
Korálky	keramika	7	Zora Rýparová Helena Řezničková
Tkání	tkání	9	Zuzana Arsenjejevová
Paličkování	paličkování	12	Zuzana Arsenjejevová
Alfa	tvořivý	5	Dana Křivánková
Beta	tvořivý	7	Dana Křivánková
Erika	tvořivý	20	Dana Křivánková
ROZMARÝNEK			
Slunéčka	přírodovědný	20	Pavčina Horká
Výtvarný kroužek	výtvarný	8	Hana Krhovská Blanka Rabušicová
Jablíčko	přírodovědný	10	Ivona Krejčová
Chovatelé	chovatelský	6	Dana Kellnerová
Paski klub Junior	pro maminky s dětmi	11	Radka Mikulicová

Přehled kroužků LIPKY ve školním roce 2002/2003

kroužek	zaměření	počet dětí	vedoucí
LIPKA			
Jestřábník	přírodovědný	14	Libor M. Palásek
Jestřábník - Skřítci	přírodovědný	18	Petr Laštůvka, Vít Synek Tereza Žižková
Orion + Chrostíci	přírodovědný	15	Kristýna Kalendová Jarmila Skudová
Broučci + Ferdíci	přírodovědno-turistický	16	Petr Kazda, Kateřina Cetková Kamila Rottová, Martin Tomek Hana Kazdová, Petra Fojtíková
Pitřýsci	přírodovědno-turistický	6	Michal Hanousek, Radka Hejlová
Onyx	přírodovědno-turistický	8	Tomáš Krajina
Tlapky - starší	přírodovědno-tvořivý	13	Jarmila Siničáková
Tlapky - mladší	přírodovědno-tvořivý	18	Alena Uhříčková
Modřinci	přírodovědno-výtvarný	15	Pavčina Šubrtová, Michal Veselý
Vrabčáci	přírodovědno-výtvarný	8	Pavčina Šubrtová
Barvínci	výtvarný	8	Jana Zvěřinová
Kulička	výtvarný	6	Hana Illová, Eva Kučerová
KDE	tvořivý	8	Jana Ištvanová, Jana Sedláková Jitka Dorovská
Keramika - dospělí	keramika	13	Alena Uhříčková
Keramika - začátečníci	keramika	7	Eva Bilíková, Ivona Jourová
Tkaní	tkaní	9	Zuzana Arsenjevová
Paličkování	paličkování	9	Zuzana Arsenjevová
AlfaBeta	tvořivý	16	Dana Křivánková
Erika	tvořivý	14	Dana Křivánková
Jonatán	výt.-dram., pohyb. rehab.	10	Hana Illová
Nevidomí	přírodovědno-tvořivý	38	Pavčina Šubrtová
ROZMARÝNEK			
JACHR	přírodovědný	10	Pavčina Horká
Jablíčko	přírodovědný	8	Ivona Krejčová
Veversky	přírodovědný	6	Zuzana Kalábová
Paski klub Junior	pro maminky s dětmi	10	Martina Mejzlíková
KRÁSENSKO			
Kyvadlo	dětský	7	Hana Šibová, Katka Matušková
Čajovna	mládež z regionu	9	Michal Medek

VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ A STUDENTŮ UČITELSTVÍ

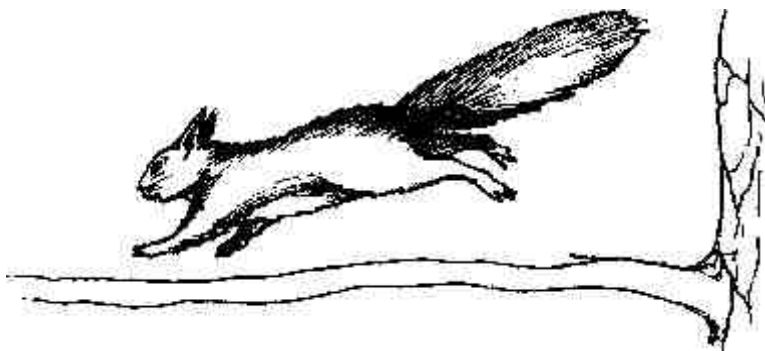
Vzdělávání vlastních pracovníků Lipky

14 akcí / 167 účastníků

Lipka trvale podporuje různé formy dalšího vzdělávání, všem pracovníkům je umožňována účast na odborných environmentálně zaměřených seminářích včetně všech akcí ekopedagogického klubu TILIA. Čtvrtým ročníkem pokračoval vlastní vzdělávací program tzv. LIPKOVÉ ŠKOLIČKY lekcemi věnovanými tématům, která pedagogové potřebují pro vlastní rozvoj a zkvalitňování pedagogické práce.

Vzdělávací akce pro pracovníky Lipky	
9. 1.	Snídaně u Medků: Příprava výuky pro Rychtu
18. 1.	Školička – RNDr. J. Pellantová: Životní prostředí a ochrana přírody v Jihomoravském kraji
18. 2.	Exkurze na hrad Veveří
1. 3.	Školička – prof. RNDr. Ing. D. Povolný, DrSc: Příroda, ekologie a entomologie
9. 4.	Exkurze pracovníků Rychty na brněnská pracoviště
26. 4.	Školička – Doc. RNDr. K. Hudec, DrSc: Ornitologická a veverčí vycházka na Ústřední hřbitov
24. 5.	Školička – Dr. J. Hrabalová: Práce s hlasem a jak o hlas pečovat
7. 6.	Školička – Ing. D. Křivánková: Přírodní zahrady a ekologické zemědělství
19. 6.	Setkání ekopedagogů v Lužánkách , ukázka výukových programů
26. - 27. 4.	Výjezdní porada Lipky , seznámení s výukovými programy jednotlivých pracovišť
2. 9.	Školička – Mgr. M. Medek: Zkušenosti ze stáže ve střediscích ekologické výchovy v USA
2. - 3. 9.	Výjezdní porada Lipky , seznámení s výukovými programy jednotlivých pracovišť
18. 10.	Exkurze na farmu ekologického zemědělství Makešův mlýn v Nitře
22. 11.	Školička – PhDr. L. Kysučan: Životní způsob na sklonku Říma pohledem environmentalistů

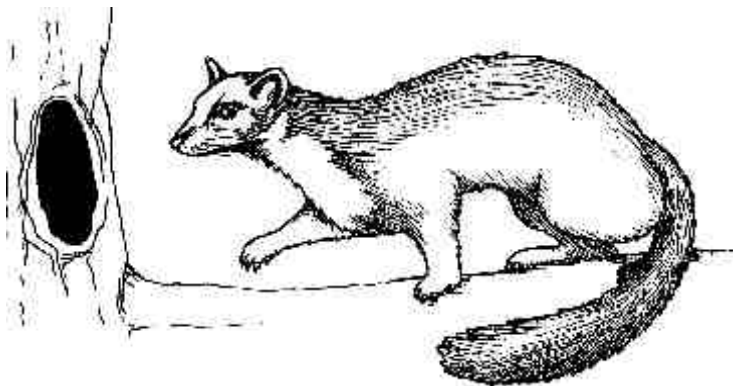
Spolupráce se školami v Jihomoravském kraji

116 škol / 4 rozesílky / 47 konzultací

V roce 2002 úspěšně pokračovala spolupráce se školami v Jihomoravském kraji v rámci programu Sdružení středisek ekologické výchovy (SSEV) Pavučina „Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy“, podpořeného MŠMT. Lipka jako krajské středisko ekologické výchovy kolem sebe sdružuje základní a střední školy se zájmem o ekologickou výchovu. K 31.12.2002 tvořilo tuto síť již 116 škol a školských zařízení (85 ZŠ, 27 SŠ, 4 ostatní). Tato vytvořená regionální síť škol nazvaná ekopedagogický klub TILIA umožňuje zejména efektivní zprostředkovávání informací, různých nabídek a metodických materiálů. V roce 2002 Lipka zajistila 4 rozesílky informačních a metodických pomůcek: Adresář škol v síti Ekopedagogického klubu TILIA, Aktualizovaná nabídka vzdělávacích akcí pro učitele (3x), Nabídka „popoledních“ výukových programů Lipky, Nabídka výukových programů pobočky v Krásensku (2x), Sborník příspěvků 2. Malé regionální konference o ekologické výchově, Pexeso o lese (Lesy ČR, s.p.), Informace o bezplatném poradenství v péči o biozahradu, Pozvánka na seminář Biologie po škole a Jarní mozaika, Pozvánka na Řemeslné léto na Rychtě, informace o 16. Letní škole Rezekvítku pro vedoucí zájmových kroužků, zpravodaj Rezekvěty 4/2001, Hurá z lavic do přírody III (Chaloupky), Nabídky terénních seminářů pro učitele na Rozmarýnku, Nabídka vikendového kurzu Jak s žáky poznávat přírodu v nejbližším okolí (SEVER), Nabídka seminářů SEV Chaloupky, Pozvánka na Ekologické dny Olomouc, Metodický pokyn MŠMT, Koncepce EVVO Jihomoravského kraje, Výťah ze státního programu EVVO, Nabídka publikací Rezekvítku, Přehled členských středisek Pavučiny, Nabídka ruko-dělných kurzů klubu Slaměnka, informační leták o EkoCentru Brno, nabídka ubytování a programu v CVČ Domeček Brno, Nabídka akcí SEV Chaloupky, SEVERu Horní Maršov a EC Toulcův dvůr v Praze, 1. číslo Bedrníku – časopisu pro ekogramotnost, Nabídky soutěží sdružení Arnika. Každá zásilka je zpestřena pohádkou pro radost od spisovatelky Daniely Fischerové.

14. listopadu 2002 se konal 3. ročník Malé regionální konference o ekologické výchově, tentokrát v zasedacím sále Krajského úřadu Jihomoravského kraje. Konference pořádané ve spolupráci s Pedagogickým centrem Brno a Pedagogickou fakultou MU se zúčastnilo 155 učitelů z celého kraje. Akci podpořil Magistrát města Brna – odbor životního prostředí, Jihomoravský kraj, MŠMT, Lesy ČR, s.p. a Rezekvítek. Všichni účastníci konference obdrželi tašku se sadou publikací a metodických pomůcek k ekologické výchově, součástí byl i Bedrník – časopis pro ekogramotnost, který začalo v listopadu 2002 vydávat SSEV Pavučina.

Kromě rozesílek informačních a metodických materiálů poskytují Lipka pedagogům konzultace z oblasti EVVO. Těto nabídky využilo 47 pedagogů. Dotazy se týkaly především námětů pro EV ve školách, tvorby plánu EV ve školách, energetických úspor, kontaktů na další SEV v ČR, zakládání nových SEV, získávání finančních prostředků, údržby zahrady a zakládání zelené střechy.

Vzdělávací program pro pedagogické pracovníky

22 akcí / 30 dnů / 663 účastníků
68 náslechlů ve výukových programech – 350 hodin

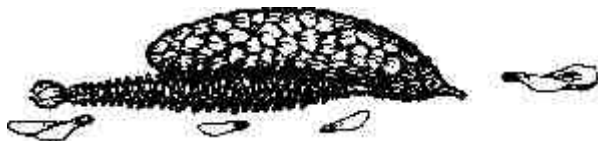
Nabídka Vzdělávacího programu pro pedagogy byla v roce 2002 rozšířena do všech základních a středních škol i učiliš v Jihomoravském kraji. Akce jsou akreditovány MŠMT – osvědčení o způsobilosti vzdělávacího zařízení ze 16. listopadu 2000, čj. 29284/2000-20-156, nově ze 25. října 2002, čj. 28180/2002-25-26. V rámci programu se uskutečnily semináře a exkurze pro učitele škol všech typů a dále pedagogy středisek ekologické výchovy a domů dětí. Některé z akcí lektorsky zajišovali zaměstnanci Lipky, na řadu z nich byli přizváni odborníci z oboru botaniky, zoologie, lesního hospodářství, včelařství a ochrany životního prostředí. Na každé akci účastníci dostali propagační materiály, metodické a pracovní listy s doporučením k dalšímu využití v pedagogické praxi.

V roce 2002 pokračovaly taktéž semináře pro učitelky z mateřských škol, většinou zaměřené na tvoření z přírodních materiálů, ale i k pozorování jevů, vztahů a procesů v přírodě, protože každá mateřská školka má zahradu, kde děti tráví velkou část dne. Tyto semináře jsou prozatím nabízeny jen učitelkám z Brna a Brna – venkova.

Další formou vzdělávání pedagogů na Lipce jsou náslechy na ekologických výukových programech, které přinášejí pedagogům jednak inspiraci pro výuku, ale také řadu informací z oborů, na něž jsou programy zaměřeny. V roce 2002 využilo možnosti náslechu na výukovém programu (resp. následné konzultace s pedagogem, který program realizoval) 68 pedagogů po dobu celkem 350 hodin.

Vzdělávací akce pro učitele	
15. 2.	Seminář EV pro učitele 2. a 3. stupně: Biologie po škole
16. 2.	Tilia: České lesy I.
22. 3.	Seminář pro MŠ B. město: Velikonoce na Lipce
23. 3.	Tilia: České lesy II.
28. 3.	Seminář pro ZŠ Podomí: Ekologická výchova na ZŠ
13. 4.	Tilia: CHKO Moravský kras od jihu k severu
10. 5.	Seminář EV pro učitele 1. stupně ZŠ: Jarní mozaika
15. 5.	Tilia: Příroda ve škole - přírodní školní zahrada
24. - 26. 5.	Tilia: CHKO Železné hory a CHKO Žďárské vrchy
27. 5.	Terénní seminář: Kohoutovice - Bystřec (učitelé 1. st. ZŠ)
12. 6.	Terénní seminář: Kohoutovice - Bystřec (učitelé 2. st. ZŠ)

13. - 14. 9.	Tilia: Národní park Podyjí
2. - 5. 10.	Seminář pro pedagogy středisek EV v ČR: Ekologické výukové programy
12. 10.	Tilia: Houby v brněnských lesích
23. 10.	Soustředění brněnských ekologů
25. 10.	Seminář pro učitelky MŠ Brno - město: Podzimní skřítkování
14. 11.	3. Malá regionální konference o ekologické výchově
25. -26. 11.	Miniveletrh výukových programů
29. 11.	Seminář pro učitelky MŠ Brno - venkov: Vánoce na Lipce
11. 12.	Tilia: Kam mizí brněnský odpad?
13. 12.	Seminář pro učitele z PdF UK Bratislava: EV v českém školství

Vysokoškolská výuka

*Výuka na 2 vysokých školách / 4 předměty / 78 dnů výuky / 190 posluchačů / 1602 účastníkůdnů
11 diplomových prací*

Lípka je od roku 1998 fakultním školským zařízením pedagogické fakulty MU v Brně. V roce 2002 probíhala nadále výuka Praktika ekologické výchovy pro posluchače učitelství 1.–5. roč. ZŠ (tzv. KAPKA) a Praktikum ekologické výchovy pro posluchače oboru rodinná výchova – obojí včetně dvoudenních víkendových seminářů na Chaloupkách a v Lipce. Uvedené předměty vyučoval Aleš Máchal. Výuka na Pedagogické fakultě byla dále rozšířena o pravidelnou výuku povinných předmětů Anatomie a morfologie rostlin (Lenka Staňková) a výuku předmětů Aplikovaná biologie a Terénní cvičení z pěstitelství a aplikované ekologie (Dana Křivánková). Celkem jsme se věnovali během 78 dnů 190 studentům formou pravidelné výuky a řadě dalších v podobě konzultací, stáží, náslechlů a jednorázových akcí. Další výuka probíhala na Přírodovědecké fakultě UP v Olomouci, kde vyučuje Aleš Máchal budoucí učitele a environmentalisty – předmět Didaktika péče o životní prostředí. S oběma uvedenými školami má Lipka uzavřenu smlouvu a za výuku fakturuje smluvní částky.

Přehled výuky pro Pedagogickou fakultu MU a Přírodovědeckou fakultu UP v roce 2002:

PdF MU Brno	
Aleš Máchal	
II. - V. 2002	Praktikum EV II pro 1. st. (11. KAPKA)
	Praktikum EV pro studenty rodinné výchovy
	Semináře EV v praxi pro 3. ročník 1. st.
X. - XI. 2002	Praktikum EV pro 1. st. (12. KAPKA)
	Praktikum EV pro studenty rodinné výchovy
Lenka Staňková	
II. - V. 2002	Anatomie a morfologie rostlin
Dana Křivánková	
X. - XII. 2002	Aplikovaná biologie I.
	Terénní cvičení z pěstitelství a aplikované ekologie
PřF UP Olomouc	
Aleš Máchal	
IX. - XII. 2002	Didaktika a péče o životní prostředí

Součástí přípravy budoucích pedagogů je také vedení diplomových a ročníkových prací, resp. psaní posudků. Aleš Máchal byl vedoucím 4 diplomových prací a konzultantem 8 diplomových prací, poskytl 22 diplomových konzultací a napsal 11 posudků.

Přehled vedených pedagogických diplomových prací:

Radka Štěpánová, PřF UP
Ekologická výchova jako součást vzdělávacích programů základních škol

Petra Nováková, PdF MU – RV
Povodňová situace na řece Moravě v roce 1997 na území okr. Uh. Hradiště

Oldřich Šnejdar, PdF MU – RV
Využití mečů pro terénní výuku biologie v 6. a 7. roč. ZŠ

Petr Juráček, PdF MU – NŠ
Obaly a odpady ve výuce v 5. ročníku ZŠ

Přehled pedagogických a environmentálních diplomových prací, ke kterým byly poskytnuty konzultace a zpracovány oponentské posudky:

Gabriela Brezinová–Poláčková, PřF UP – ukon. v lednu 2002
Environmentální výchova a informační systém CHKO Beskydy

Martin Kříž, AF MZLU, obor agroekologie
Environmentální výchova zabezpečovaná správou CHKO a BR Pálava

Lenka Poláková, PdF MU – RV
Koncepce ekologického kroužku na 2. stupni ZŠ

Dana Zajoncová, FF MU – historie
Historie TISu - Svazu pro ochranu přírody a krajiny (bak. práce)

Martina Polívková, FHS UK Praha, obor sociální ekologie
Analýza EVVO s důrazem na SEV

Libor Palášek, LF MZLU
Návrh LT na lokalitě Libochovka a zhodnocení vlivu jeho provozu na krajinu

Bohouš Sedláček, FSS MU – Hen
Humanitní environmentalistika a ekologická výchova (prac. název)

VZDĚLÁVÁNÍ A OSVĚTA VEŘEJNOSTI

Lipka se dlouhodobě věnuje také práci s veřejností, přičemž vychází z požadavků různých cílových skupin (rodiče s dětmi, dospělí se zájmem o přírodu, obyvatelé Brna, obyvatelé Vyškovska apod.) a z možností daných specializací jednotlivých zaměstnanců. K nejoblíbenějším činnostem patří práce s přírodními materiály a kurzy řemeslných technik – pro skalní zájemce byl vytvořen klub Slaměnka. Další oblastí vzdělávání a osvěty veřejnosti jsou příležitostné akce pořádané u příležitosti různých svátků, výročí či akce kulturní. Do práce s veřejností patří nejruznější stáže a konzultace, resp. poradenství.

Slaměnka

19 akcí / 36 dnů / 326 účastníků

Slaměnka	26. 1.	Proutěná romance
	2. - 3. 2.	Indiánské tkaní I.
	2. - 3. 3.	Indiánské tkaní II.
	2. - 3. 3.	Práce se dřevem aneb vyrobme si hračku
	29. 3.	Proutěné ošatky
	13. - 14. 4.	Drátování
	13. - 14. 4.	Víkend s hlinou - mísy, misky, mističky
	11. 5.	Figurky z kukuřičného šustí
	11. 5.	Bylinky na zahrádce, v truhlíku a v kuchyni
	11. 5.	Sí ování
	18. 5.	Ruční papír z rostlin
	2. - 9. 8.	Řemeslné léto na Rychtě
	7. 9.	Ošatky z pediku
	26. - 27. 10.	Víkend s hlinou aneb světla, lampy, lampičky
	9. - 10. 11.	Kouzlo slámy
	15. - 17. 11.	Setkání na Rychtě
	28. 11.	Adventní věnce
	7. 12.	Tisk na látku
7. - 8. 12.	Patchwork nebo quilt	

Tvořivý klub práce s přírodními materiály nazývaný SLAMĚNKA sdružuje milovníky tradičních rukodělných technik toužící po chvílích aktivního odpočinku. Členství ve Slaměnce zaručuje pravidelné informování o veškerých Lipkou pořádaných rukodělných kurzech, které probíhají většinou o víkendech jako jednodenní i dvoudenní akce. Úspěšné „setkání na statku“ se přestěhovalo z Toulcova dvora na Rychtu, kde proběhl jeho 3. ročník. Na Rychtě proběhlo také prázdninové Řemeslné léto za účasti 28 žen a dívek.

Akce pro veřejnost, komunitní práce

34 akcí / cca 8 000 účastníků

Z následujícího přehledu akcí pro veřejnost je zřejmý široký záběr zaměstnanců Lipky, kteří organizují jak kulturní pořady, semináře o přírodních zahradách, ale také kurzy řemeslných technik a oslavy svátků. Většina akcí má ekologický či environmentální obsah, na mnohých z nich účastníci obdrží informační materiály, které souvisejí s tématem akce.

Akce pro veřejnost	
9. 1.	Filmový klub na Lipce
7. 2.	Bitva o jablko - AIDS
26. 3.	Přírodní zahrada - W. Gammerith
27. 3.	Škaredá středa aneb jundrovské velikonoční radovánky
27. 3.	Velikonoce na Rozmarýnku
28. 3.	Zelený čtvrtek
6. 4.	Sázení jedliček
5. - 7. 4.	Proutí na zahradě - workshop
7. 4.	Přírodní zahrada
20. 4.	Den otevřených dveří
20. - 21. 4.	Den Země na hradě Veverčí
26. 4.	Bitva o jablko - AIDS
10. - 11. 5.	Slavnostní otvírání Rychty
15. 5.	Přírodní zahrada
8. 6.	Přírodní zahrada
8. - 9. 6.	Cesta šamanů
8. - 12. 7.	Barevné léto na Lipce - příměstský tábor

27. 9.	Biozahrada na Lipce
2. 10.	Biozahrada na Rozmarýnku
4. - 5. 10.	Biojarmark
5. 10.	Den otevřených dveří na Kavkách
19. - 20. 10.	Výstava zahrádkářů a ručních prací
20. 10.	Vernisáž Strom roku - Modřinci
22. 11.	Bitva o jablko - AIDS
28. 11.	Pletení adventních věnců
30. 11.	Advent - Alfabela + Erica
6. - 8. 12.	5P - setkání na Rozmarýnku
1. 12.	Rozsvěcování vánočního stromku
16. - 18. 12.	Vánoční Lipka
18. 12.	Vánoce pro krásenské děti
1. - 21. 12.	Stromky pro život - prodej jedliček
2x týdně po celý rok	Aerobic na Rychtě

Poradenství pro veřejnost

Zodpovězeno cca 900 dotazů

Poskytnuto cca 1500 informačních materiálů

Lipka se během své existence stala významným poradenským místem pro veřejnost. Pracoviště na Lipové poskytuje jeden den v týdnu poradenství na téma biologické pěstování, nechemická ochrana a výživa rostlin a tvorba a uspořádání přírodní zahrady. Rozmarýnek podává navíc informace k zahradním prvkům zde vybudovaným (kompostovací záchod, kaskáda jezírek s kořenovou čistíčkou apod.). Na Rychtě je možno získat odborné rady ve věci energetických úspor.

Lipka je také kontaktním místem Státního fondu životního prostředí. Návštěvníci zde získávají informace o finanční podpoře, kterou lze dostat z jednotlivých programů fondu.

Stáže, náslechy, praxe, konzultace

39 účastníků / 1155 hodin
6 posudků k závěrečným pracím

Lipka je průběžně otevřena všem zájemcům o praktickou ekologickou výchovu. Nabídky vlastního vzdělávání na Lipce využívají stážíste, účastníci odborných exkurzí a praktikanti z nejrůznějších koutů Čech, Moravy i Slovenska – kolegové ze středisek ekologické výchovy sdružených v Pavučině, studenti učitelských a sociálních oborů. Vítanou pomocí Lipce a Rozmarýnku byla praxe studentek Středního odborného učiliště obchodního. V průběhu roku jsme poskytli stovky drobných i obsažných konzultací týkajících se ekologických námětů do výuky, činnosti zájmových kroužků, diplomových a seminárních prací, ekologického poradenství, ochrany přírody, organizace a financování apod.

Počty stáží, konzultací, náslechů a prací v roce 2002

- Aranžérská praxe pro studentky SOU obchodní Brno: 5 studentek – 763 hodin
- Stáž k designu zahrady, vč. konzultace: 1 zájemkyně – 40 hodin
- Konzultace k zahradě a zahradním prvkům: 17 zájemců – 58 hodin
- Činnost Lipky: 86 zájemců – 210 hodin
- Konzultace k projektům: 17 zájemců – 34 hodin
- Ostatní konzultace: 7 zájemců – 20 hodin
- Konzultace k závěrečným pracím, psaní posudků: 6 studentů – 30 hodin – 6 posudků

Přehled nepedagogických diplomových a závěrečných prací, ke kterým byly poskytnuty konzultace a zpracovány a oponentské posudky:

Kateřina Zoufalá, Soukromá vyšší odborná škola sociální v Jihlavě
Význam a vliv ekologického střediska Lipka na ekologickou výchovu dětí a mládeže

Veronika Schwarzová, Vyšší odborná škola pedagogická a sociální v Kroměříži
Ekologické výukové programy Lipky - Domu ekologické výchovy, Brno

Jitka Schneiderová, AGNES Praha, Řízení neziskových organizací, Manažeři – nováčci
Projekt obnova venkova

Romana Mrázková, AGNES Praha, Řízení neziskových organizací, Manažeři – nováčci
Vytvoření organizačního zázemí Rezekvítku

Katrin Zwiebová, AGNES Praha, Řízení neziskových organizací, Manažeři – nováčci
NATURA 2000 – Zvyšování odborné způsobilosti veřejnosti pro budování a využívání soustavy Natura 2000 a vytvoření seznamu prioritních lokalit této soustavy

Lucie Peláková, AGNES Praha, Řízení neziskových organizací, Manažeři – nováčci
Zelený kruh jako informační a legislativní centrum pro nevládní neziskové organizace s činností v oblasti životního prostředí

Veronika Pilgrová, Vyšší odborná škola, Střední zemědělská škola
a Střední odborné učiliště pravárenské v Bystřici n.P.
Vzácné druhy živočichů Brna a jejich využití pro turistiku a vzdělávání

KONCEPCE EVVO JIHOMORAVSKÉHO KRAJE

Lipka byla pověřena Jihomoravským krajem, aby pro něj zpracovala Konceptci EVVO. Pro realizaci byla vytvořena koordinační skupina ze zainteresovaných lidí z celého Jihomoravského kraje. Z nich byly sestaveny pracovní podskupiny pro jednotlivé podoblasti a jejich garanti vytvořili zvláštní pracovní skupinu, připravující základní text koncepce.

Koncepce EVVO JmK byla schválena Zastupitelstvem kraje 17.11.2002 včetně Akčního plánu na rok 2003, který mj. obsahuje i úkoly týkající se Rychty Krásensko, vzdělávání učitelů a budování nového pracoviště Lipky – Koleje Aleše Závorského. Materiál byl vtištěn a poskytnut všem mateřským, základním a středním školám projevujícím zájem o problematiku, vysokým školám a dalším organizacím a institucím. Lipka by měla být i do budoucna garantem plnění Akčního plánu Koncepce EVVO.

NÁRODNÍ SÍ STŘEDISEK EVVO

Lipka byla vybrána ve výběrovém řízení Ministerstvem životního prostředí k realizaci zakázky „Plnění vybraných úkolů Akčního plánu Státního programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty ČR“. Lipka poté vyhlásila výběrové řízení pod názvem Národní sí středisek EVVO. Program si klade za cíl podporovat soustavnou a celoroční nabídku programů pro školy, pro mimoškolní činnost dětí a mládeže a pro veřejnost, které jsou realizovány neziskovými organizacemi.

Administrace programu Národní sí středisek EVVO byla dokončena k 15.12.2002. Do programu se spojilo 69 subdodavatelů. V rámci 5 modulů bylo naplňováno 7 úkolů Akčního plánu. Průběh programu byl zčásti narušen srpnovými povodněmi. Někteří subdodavatelé došli k natolik velké újmě, že nebyli schopni naplnit smlouvu, případně ji naplnili jen zčásti. Administrátoři průběžně prováděli kontroly plnění smluv se subdodavateli.

VNĚJŠÍ SPOLUPRÁCE

SSEV Pavučina

PAVUČINA je celostátní sí středisek ekologické výchovy, která poskytují výukové programy pro školy a pořádají vzdělávací akce pro učitele podle stanovených kritérií. Lipka je už léta řádným členem tohoto seskupení. Pavučina nám umožňuje lepší informovanost o dění v oboru i na jednotlivých střediscích, stala se respektovaným partnerem MŽP i MŠMT, daří se jí udržovat dobré vztahy s Českým svazem ochránců přírody (ČSOP). Prostřednictvím Pavučiny mohla Lipka získat zakázky ze Státního fondu životního prostředí, Lesů ČR a Kubíka a dotaci z MŠMT. Ve výboru Pavučiny i v řídicím výboru projektu Národní sí SEV Lipku zastupovala Hana Korvasová.

Kolegům ze začínajících i pokročilých pavučinových středisek ekologické výchovy poskytujeme konzultace, náslechy i stáže na obou našich pracovištích a rádi příležitostně využíváme možnosti obdobných návštěv na sprátených pracovištích.

Spolupráce s Lesy ČR

Lipka pokračovala v několikaleté spolupráci s Lesy ČR, s.p., které v roce 2002 podpořily projekt Lesní vzdělávání pro učitele. Cyklus akcí se setkal s velkým ohlaselem, takže nakonec proběhlo sedm místo původně plánovaných pěti akcí, kterých se zúčastnilo 210 pedagogů. Účastníci získali propagační materiály Lesů ČR, které dále finančně podpořily nákup publikací, pracovních a dalších metodických pomůcek s lesní tematikou i od jiných vydavatelů. Do lipkové videotéky také přibýly 3 nové tituly vydané Lesy ČR, které si školy mohou na Lipce zapůjčit.

Přehled vzdělávacích akcí podpořených Lesy ČR:

- Seminář České lesy I.
- Seminář České lesy II.
- Terénní exkurze Moravský kras od jihu k severu
- Terénní exkurze do NP Podyjí
- Třídenní terénní exkurze do Železných hor a Žďárských vrchů
- Terénní exkurze do CHKO Pálava
- Mykologická exkurze Houby v brněnských lesích

Spolupráce s Jihomoravským krajem městem Brnem, obecními úřady

V průběhu roku 2002 pokračovala dobrá spolupráce s Odborem školství a Odborem životního prostředí Krajského úřadu Jihomoravského kraje, jakož i se zástupcem hejtmana pro školství a životní prostředí, kterým byla Lipka pověřena zpracováním krajské Konceptce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Jihomoravského kraje. Podporu Lipce projevoval nadále i Magistrát města Brna, zejména prostřednictvím Odboru školství a Odboru životního prostředí, které pomohly nejen finančně, ale též poskytnutím konzultací, metodických materiálů apod. Naše pracovnice Pavla Horká pracovala v Poradním sboru pro ekologickou výchovu při OŽP MmB. Městská část Jundrov v čele s panem starostou všestranně podporovala činnost pracoviště Rozmarýnek, starosta a zastupitelé obce Krásensko projeví velkou vstřícnost a pomoc při budování naší pobočky pro terénní výuku v Krásensku.

Mezinárodní spolupráce

Lipku i Rozmarýnek navštívilo několik zahraničních zájemců o naši práci (Francie, Portugalsko, Velká Británie, Rakousko, Dánsko). Pokračovaly přátelské kontakty se slovenskými kolegy a představiteli sdružení středisek environmentální výchovy na Slovensku zvaného Špirála. Slovenští přátelé se rovněž zúčastňovali akcí pořádaných česko-slovenskou asociací Permakultura (CS) ve spolupráci s Lipkou.

Lipku několikrát v roce navštívili studenti a učitelé slovenských škol. Zaměstnanci Lipky naopak absolvovali exkurzi na Mašekův mlýn v Nitře.

Nově byla navázána partnerská spolupráce s rakouskou organizací EUPRI (Energie – Umwelt – Partnerschaft – Regional – Initiativen) v rámci projektu Přírodní zahrada.

Michal Medek absolvoval třítýdenní stáž v terénním středisku ekologické výchovy Teton Science School ve Wyomingu, v USA. V rámci pobytu se rovněž seznámil se způsobem organizace ekologické výchovy v národních parcích a navštívil nově otevřené středisko ekologické výchovy Puget Sound Environmental Learning Centre u Seattlu.

V rámci projektu Youth absolvovala Kateřina Krysová a externí pracovník Libor Palášek cestu do zemi BENELUXu, která byla zaměřena na přenos zkušeností z projektů pro mládež a navazání další spolupráce s vybranými organizacemi.

Spolupráce s neziskovými ekologickými organizacemi

Spolupráce při realizaci 24 akcí jiných organizací

Poskytnutí organizačního zázemí pro realizaci 16 akcí pořádaných jinými organizacemi

Nejbližším spolupracovníkem Lipky v roce 2001 byl opět **Rezekvítek – sdružení pro ekologickou výchovu a ochranu přírody**. Kromě úspěšných společně pořádaných akcí, jakými byly např. Den Země, Letní škola Rezekvítku, prázdninové „Remeslné léto na Rychtě“ i některé větší akce TILIE, vděčíme Rezekvítku také za pomoc při organizování 2. regionální ekopedagogické konference „MRKEV“ v listopadu 2002 a zejména za obrovskou podporu při zřízení společně provozovaného pracoviště Rychta v Krásensku.

Projekt budování Rychty by se nebyl realizoval bez podpory a pomoci morální, finanční i pracovní občanského sdružení **Barvínek** z Podomí. Na Rychtě rovněž brigádnicili členové Hnutí Brontosaurus ze základního článku Zvonek, oddíl Jestřábník a desítky dalších dobrovolníků.

Vážíme si také společných akcí a pomoci, které se nám dostává od asociace Permakultura (CS) a jejich příznivců setkávajících se pod hlavičkou „5P“, od Pozemkového spolku Hády, brněnského Ekologického institutu Veronica, SVVP Chaloupky, VIS Veselí nad Moravou, CEV Pálava, Nadace Partnerství, Regionálního sdružení ČSOP, EkoCentra Brno a od řady dalších nestátních neziskových organizací i škol a školských zařízení, zejména brněnských Lužanek.

V rámci spolupráce s dalšími organizacemi se Lipka podílela na organizaci akcí, které jsou uvedeny v následujícím přehledu.

Akce pro jiné organizace mimo Lipku		
7. 1.	Diskuse o přestavbě Chaloupek Chaloupky Kněžice)	(SSVP)
21. 1.	Beseda se zástupcem hejtmána A. Kmentem (Veronica Brno)	
17. 1.	Čarování na školní zahradě Horní Maršov)	(SEVER)
19. 2.	Přírodní zahrada (Tišnov)	
6. 3.	Seminář pro učitelky MŠ (Přerov)	
28. 3.	Jak přežít učitelské povolání (Sluňákov Olomouc)	
25. 4.	Natáčení pořadu Sázka na zelenou (ČT Praha)	
29. 5.	Exkurze a konzultace k přírodním zahradám (Střílky)	
31. 5. - 2. 6.	Školní zahrady - jejich budoucnost Chaloupky Kněžice)	(SVVP)
5. 6.	Přírodní zahrada (Jindřichův Hradec)	
3. - 6. 6.	Školení budoucích školitelů v rámci programu Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy (SSEV Pavučina)	
14. 8.	Bahno a hvězdy (Hnutí Brontosaurus - Zvonek)	
19. - 21. 8.	Ekologická výchova a řemesla Praha)	(Červený kříž Praha)
21. 8.	Didaktika ekologické výchovy - Letní škola pro začínající ekopedagogy (Rezekvítek Brno)	
19. - 22. 9.	Veletrh výukových programů dvůr Praha)	(Toulcův dvůr Praha)

27. 9. 2002	Přednáška Ekologická výchova ve škole (Ekola Praha)
1. 10. 2002	Přednáška Ekologická výchova ve škole na Krajské konferenci EVVO (VITA Ostrava)
3. 10. 2002	Otevřená zahrada - pro učitelky MŠ Zlínského kraje (Alcedo Vsetín)
12. 10. 2002	Exkurze pro zaměstnance Ekoly (Ekola Praha)
11. - 12. 10. 2002	Jsem učitel, kdo je víc II. (SVVP Chaloupky Kněžice)
22. 10. 2002	Přírodní zahrada - W. Gammerith (PdF Brno)
24. - 25. 10. 2002	Veletrh výukových programů (Špirála - Orišek Nitra)
3. - 6. 11. 2002	Školení budoucích školitelů v rámci programu Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy (SSEV Pavučina Praha)
11. 11. 2002	Lecke k Desateru domácí ekologie (Orchis)

Pracoviště Lipky často tvoří zázemí pro pořádání akcí jiných organizací. Jejich přehled je zaznamenán v následující tabulce:

Akce jiných organizací na Lipce	
2. 1. 2002	Zkouška divadelního souboru (A.I.D.S. Brno)
14. 1. 2002	Zkouška divadelního souboru (A.I.D.S. Brno)
7. 3. 2002	DUHA - koncepce projektu Chvoštíků
4. 4. 2002	Seminář pro MŠ - B. Podolská
20. 4. 2002	Den otevřených dveří na Rozmarýnku
22. 4. 2002	Zkouška divadelního souboru (A.I.D.S. Brno)
27. 4. 2002	Mírek Rokos a jeho lidé na Lipce
27. - 28. 4. 2002	SEVER na Lipce
7. - 8. 5. 2002	Rada hnutí Brontosaurus na Lipce
31. 5. - 2. 6. 2002	Dobrorukovi s klubem NATURA na Lipce
8. - 9. 6. 2002	Cesta šamana
24. 8. 2002	Děti Země na Lipce
4. 9. 2002	Ekodům a přírodní zahrada - Klub důchodců
27. - 29. 9. 2002	Zvonek na Lipce
11. - 13. 10. 2002	Děti z Chaloupek na Lipce
28. 10. 2002	Projekt Gabriel - Iva Fabová

Neformální sdružení Brněňští ekopedagogové

V roce 2000 vzniklo z popudu Lipky neformální sdružení brněnských pedagogů domů dětí a dalších organizací, které realizují ekologické výukové programy pro školy. Pedagogové se scházejí dle potřeby, aby si vyměňovali zkušenosti a informace, zvou se vzájemně na vzdělávací akce a vydávají společně nabídku pro školy.

V roce 2002 se uskutečnila tři setkání, která pořádali pracovníci Lipky ve spolupráci s kolegy z Lužánek a EkoCentra Brno. Sdružení také uspořádalo Miniveletrh výukových programů v Krásensku, kde měli možnost zástupci jednotlivých organizací prezentovat a konzultovat vlastní programy.

PROVOZ A PROPAGACE

Pedagogické a provozní porady

Hodinové pedagogické a provozní porady se konaly jedenkrát týdně: pracovníci brněnských pracovišť se scházejí společně, pracovníci Rychty mají samostatné porady. Ze všech uskutečněných porad byly pořízeny písemné zápisy a archivovány. Tradiční výjezdní porada proběhla na Rychtě ve dvou etapách: v červnu se soustředila na koncepci nadcházejícího školního roku, stanovení priorit Lipky a jednotlivých pracovišť a vytvoření systému vnitřní komunikace a v září pak proběhla prezentace připravených programových oblastí a byly vytyčeny hlavní body nového propagačního systému Lipky. Plnění naplánovaných programových oblastí pak je sledováno v rámci průběžných kontrol a na kontrolní výjezdní poradě v lednu.

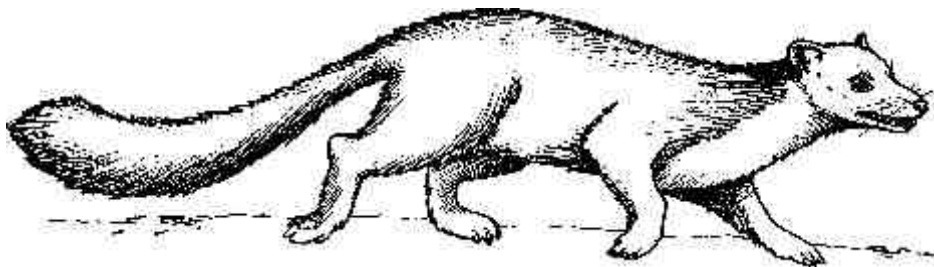

Propagace činnosti, spolupráce s médii

Přestože se Lipka v roce 2002 zcela jistě zviditelnila z pohledu veřejnosti především úspěšným Dnem Země na hradě Veveří, který navštívilo zhruba 5 000 lidí, a jistě vešla v širší povědomost u učitelské veřejnosti svou celokrajskou působností, domníváme se, že máme velké mezery ve vlastní propagační činnosti. Chybí jí cílevědomost a soustavnost.

Podařilo se nám již vytvořit některé osvědčené kontakty s redaktory čs. rozhlasu, účastnili jsme se natáčení TV pořadu „Hra na zelenou“, který nejenže představil naše pracoviště, ale dokumentoval také některé části naší činnosti, a navázali jsme rovněž kontakty s konkrétními novináři.

Poci ovali jsme však potřebu promyšleně propojit celý propagační systém a vypracovat jej tak, aby činnost Lipky citlivě charakterizoval. Po absolvování semináře „Tiskový mluvčí a propagace SVC“, jehož organizátory byli Institut zájmového vzdělávání MŠMT Hořovice a občanské sdružení AISIS z Kladna, jsme začali zpracovávat nový propagační systém Lipky a jejich odloučených pracovišť. Na podzim roku 2002 jsme se spolu s výtvarnicí Hanou Havlíčkovou zaměřili na stále propagační materiály, jež tvoří významnou část image Lipky. Dostanou zcela novou podobu a vzájemně je propojí typické výtvarné prvky.

Realizované mediální kontakty

Čs. rozhlas - **propagace Dne Země na hradě Veverčí**

TV Prima - **zahradá Rozmarýnku** (kompostovací záchod, bylinková spirála)

ČTV I - **„Hra na zelenou“** (představení Rozmarýnku)

ČTV I - **„Hra na zelenou“** (představení Lipky)

Čs. rozhlas - **propagace akce Brno – Zdravé město** (Exkurze po zahradě Rozmarýnku + přednáška)

Měsíc	Datum	Článek
únor		Týždeň na Považí: „Spiečky namiesto rýľa“
březen	29. 3.	MF Dnes: „Přijede ministr životního prostředí Kužvart“
duben	2. 4.	Rovnost: „Ministr Kužvart strávil Velký pátek na Vyškovsku“
	5. 4.	Rovnost: „Ministr Kužvart strávil Velký pátek na Vyškovsku“
	19. 4.	MF Dnes: „Na Veverčí oslaví památky, ale také letošní Den Země“
	19. 4.	MF Dnes: „Víkend naplní oslavy Dne Země“
	22. 4.	MF Dnes: „Den Země přitáhl zájem lidí, okolo hradu Veverčí to bylo doslova ucpáno automobily“
	22. 4.	Rovnost: „Opuštěný hrad Veverčí praskal doslova ve švech“
květen		Vyškovský zpravodaj: „Vyškovsko se na Velký pátek dočkalo ministra Kužvarta“
	10. 5.	Vyškovské noviny: „Slavnostní otevření Střediska ekologické výchovy Rychta Krásensko“
	13. 5.	Rovnost: „V Krásensku otevřeli nové Středisko ekologické výchovy“
	17. 5.	Rovnost: „Krásenská Rychta se stala Střediskem ekologické výchovy“
červenec		Receptář prima nápadů: „Kompostovací záchod je netradičním řešením tradičních potřeb“ (Rozmarýnek)
září	27. 9.	Vyškovské noviny: „Novoty na ZŠ Vyškov, Nádražní 5“
říjen		MF Dnes: „Ochranáři: Bývalé lomy se změnilly v unikátní rezervaci“
listopad	15. 11.	MF Dnes: „Krajský úřad se zaměřil na ekologickou výchovu“
prosinec	10. 12.	Rovnost: „O ekologickou výchovu v Krásensku je velký zájem“
		Vyškovské noviny: „Středisko ekologické výchovy si nemůže stěžovat na nezájem o vzdělávací kurzy“
		Právo: „V Lipce se učí lásce k přírodě“

Články v novinách v r. 2002

Knihy a publikace

Po knihách „Česká biozahradá“ a „Hospodářská stavení a zahrada“ se zahrada a zahradní prvky Rozmarýnku v letošním roce objevily v titulu **„Hliněné stavby“** (doc. Ivana Žabičková).

FINANCOVÁNÍ A HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE

Příjmy Lipky

Od Odboru školství Krajského úřadu jsme obdrželi prostředky na platy včetně odvodů na zdravotní a sociální pojištění, na pokrytí značné části nákladů na energie jsme využili dotaci Odboru školství Magistrátu města Brna. K významným zakázkám patřily výchovné a vzdělávací programy uskutečňované v rámci projektu „Národní síť SEV“ a informační činnosti zabezpečované Lipkou jakožto kontaktním místem Státního fondu pro životní prostředí. V roce 2002 tvořily značnou část příjmů zakázky MŽP a Jihomoravského kraje. Českomoravský cement dal Lipce dar ve výši 150 000,- Kč. Vděční jsme rovněž dárcům, kteří přispěli ke zdárné realizaci Dne Země na hradě Veveří: NATURA VIVA, firma Keimfarben, s.r.o., a firma SASTA, s.r.o., Brno. Podrobné údaje o výnosech a nákladech jsou uvedeny v tabulkové části této výroční zprávy.

Péče o budovy, pozemky a techniku

Zahrada Lipky se po deseti letech budování stala zahradou nejen biotopovou, ale biozahradou s funkčními permakulturními prvky. Cílem je skloubit její funkce výukové, ekovýchovné, estetické i odpočivné a užitkové. Zelené střechy jsou stále zelenější, rostlinstvo bujnější a máme málo místa pro realizaci všech našich záměrů. A zejména aktivní pohybové využití některých akčnějších kroužků klade velké nároky na prostor, a tak jsme zahájili jednání o pronájmu dalšího pozemku v zahrádkářské kolonii nad naší zahradou.

Velký rozvoj je patrný v zahradě Rozmarýnku, která změnila díky výměně částí pozemku svůj tvar a stala se oblíbeným místem jundrovských maminek s malými dětmi. V zahradě je funkční skleník jako součást víceúčelového zahradního domku, amfiteátr se sedačkami, dominantou zahrady je jednopatrová dřevěná stavba dětské observatoře doplněná o herní prvky pro nejmenší děti v přízemní části. Během vegetační sezóny slouží zahrada také pro výuku pěstitelských prací ZŠ Jasanová.

Počítačová síť, o jejíž provoz se s tradiční precizností a obětavostí staral Jan Vojtek a od podzimu nově Michal Hanousek, byla doplněna o nové počítače a další softwarové vybavení.

Péče byla věnována také oběma budovám: díky Městské části Jundrov byla natřena střecha Rozmarýnku a venkovní nátěry, na Lipce byla věnována péče průběžné údržbě a opravám celé budovy, zejména rekonstrukci zoologické klubovny, výměně vstupní brány a úpravě úložných prostor v několika místnostech.

Nejvíce úsilí stálo budování a vybavování Rychty v Krásensku. Začátkem roku zde ještě bylo staveniště a málokdo věřil, že se podaří vše dokončit do květnového otevření. Díky ohromnému úsilí všech pracovníků a desítek brigádníků se vše stihlo a Rychta mohla přivítat nejenom slavnostní hosty, ale posléze i první pobytové kurzy. Rekonstrukce zajistila nejnětější podmínky pro pořádání kurzů, větší část vybavení budovy pro provoz nesl na svých bedrech Rezekvítek. Zorganizoval sbírku „Postýlka pro Krásensko“ a zabezpečil základní pomůcky, částečně z grantu Nadace Partnerství. Většina vybavení učeben, kanceláře i ubytovací části pochází z darů – skříně, terária, stoly, nábytek, knihy. Staršími židlemi a lavicemi nám vyšla vstříc základní škola Po domí.

Otevřením však zkrášlování Rychty a okolí teprve začalo. Katka Krysová zřídila kompost a bylinovo-zeleninovou zahrádku. Hanka Mikulicová se pustila do navrhování a realizace čítárny a klubovny pro děti. Marcela Trávníčková zaplavila interiéry květináči, živočichy v teráriích a vzala si patronát nad učebnami.

By stále ještě považujeme Rychtu za rozestavěnou spíše než dostavěnou a velká část rekonstrukce je ještě před námi, jsme přesvědčeni, že jsme pro budovu i středisko ekologické výchovy udělali v roce 2002 maximum.

Konečná rozvaha

AKTIVA	1998	1999	2000	2001	2002
1. Hmotný investiční majetek					
1. Stroje a zařízení	328 310	277 070	819 970	1 010 120	910 130
2. Budovy	0	0	935 880	935 880	935 880
HIM celkem	328 310	277 070	1 755 850	1 946 000	1 846 010
2. Oběžná aktiva					
1. Pohledávky	6 500	86 880	17 220	16 770	32 920
2. Finanční majetek					
- pokladna	14 240	32 600	4 270	12 400	56 890
- běžný účet	732 040	761 810	846 300	481 560	1 193 720
3. Přechnodné účty ak.	- 47 820	- 4 050	- 22 320	- 4 550	- 28 740
Oběžná aktiva celkem	704 960	877 460	845 470	531 050	1 312 020
AKTIVA CELKEM	1 033 270	1 154 530	1 666 440	1 541 170	2 222 150

PASIVA	1998	1999	2000	2001	2002
VLASTNÍ ZDROJE					
1. Majetkové fondy					
- fond investičního majetku	328 310	277 070	819 980	1 010 120	910 130
Celkem	328 310	277 070	819 980	1 010 120	910 130
2. Finanční fondy					
- fond odměn	33 980	21 980	21 980	21 980	1 980
- fond sociální	21 680	37 930	47 790	49 690	56 870
- fond rezervní	132 890	204 030	166 890	192 650	361 050
- fond reprodukce inv. majetku	373 460	424 700	371 740	111 400	211 420
Finanční fondy celkem	562 010	688 640	608 400	375 720	631 320
3. Hospodářský výsledek	- 2 830	- 1 970	2 730	2 400	111 710
CIZÍ ZDROJE					
1. Krátkodobé závazky					
- závazky z obch. styku	44 260	31 940	50 330	9 220	331 790
- závazky k zaměstnancům	50 470	69 900	87 360	67 390	99 590
- závazky k soc. zabezp.	41 040	57 640	78 730	64 990	115 220
- daňové závazky	10 020	11 270	19 310	10 310	22 400
Celkem	145 780	190 780	235 730	235 730	569 000
2. Dohadné účty pasivní	-	-	-	-	-
PASIVA celkem	1 033 270	1 154 530	1 666 440	1 541 160	2 222 160

Přehled výnosů a nákladů

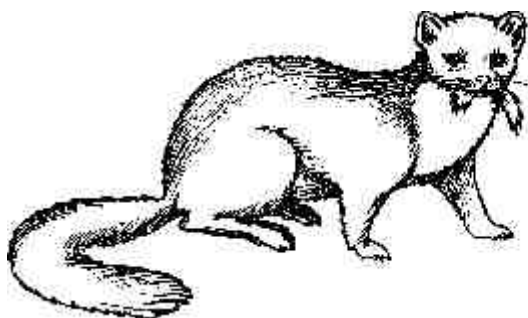
VÝNOSY	2000		2001		2002	
	Kč	%	Kč	%	Kč	%
Provozní dotace od ŠÚB	1 993 000	55	648 000	15	0	0
z toho:						
- mzdové náklady a OPPP	1 463 000		488 000		0	
- zákonné pojištění	530 000		160 000		0	
- ONIV	0		0		0	
Provozní dotace od JmK			1 949 000	46	4 213 000	41
z toho:						
- mzdové náklady a OPPP			1 409 000		2 848 000	
- zákonné pojištění			536 000		1 051 000	
- ONIV			4 000		314 000	
Výnosy z vlastní činnosti	1 145 186	32	1 407 612	34	1 994 715	20
z toho:						
- tábory, kursy, zájezdy	495 992		563 043		701 505	
- výukové programy	374 108		454 650		588 332	
- čl. popl., práce v CHÚ, koncepce	275 086		389 919		547 580	
- příprava stravy	0		0		157 298	
Ostatní výnosy celkem	467 472	13	219 951	5	4 005 165	39
z toho:						
- použití fondů	228 042		75 414		6 982	
- úroky	17 630		15 037		7 793	
- tržby z pronájmu	38 800		6 100		130 820	
- dotace od obce	83 000		123 400		188 500	
- dotace nadační	100 000				0	
- ostatní výnosy					71 070	
- Národní sí - zakázka					3 600 000	35
VÝNOSY CELKEM	3 605 658	100	4 228 563	100	10 212 880	100
NÁKLADY	2000		2001		2002	
	Kč	%	Kč	%	Kč	%
Spotřeba materiálu	646 132	18	369 391	9	804 250	8
Spotřeba energie	102 429	3	102 879	2	151 282	2
Opravy a udržování vč. mat.	35 140	1	50 564	1,5	35 834	0,5
Cestovné	20 971	0,5	41 502	1	140 565	1,5
Ostatní služby	574 151	16	819 499	19	4 586 935	45
Mzdové náklady	1 491 570	41	1 947 002	46	3 073 744	30
Zákonné sociální pojištění	606 435	17	737 879	18	1 143 954	11
Odpisy	100 330	3	123 001	3	145 704	1,5
Jiné ostatní náklady	32 755	0,5	33 447	0,5	18 911	0,5
NÁKLADY CELKEM	3 602 932	100	4 225 164	100	10 101 179	100
Rozdíl mezi náklady a výnosy (hosp. výsledek)	+ 2 726		+ 3 400		+ 111 701	

Přehled pedagogických činností Lipky za léta 1996-2002

(výťah z výkazů zpracovávaných pro Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina)

AKCE	1	2	3	7	8	9	10
	EVP pro děti a mládež - denní			vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky			
	MŠ	ZŠ	SŠ	denní		pobytové	
				stud.	uč.	stud.	uč.
Počet akcí							
1996	-	128	12	53	22	1	3
1997	-	175	18	69	28	2	5
1998	-	202	13	39	35	7	3
1999	-	251	1	54	43	8	10
2000	-	276	25	52	19	4	1
2001	-	269	7	42	24	4	9
2002	-	338	8	99	15	5	3
Počet účastníků							
1996	-	2 944	276	635	646	22	73
1997	-	3 850	387	1 197	496	54	130
1998	-	4 444	286	796	491	247	108
1999	-	5 522	22	771	664	149	331
2000	-	6 072	167	750	424	70	40
2001	-	5 764	154	640	530	85	226
2002	-	7 281	223	1 519	403	144	119
Hodin výuky							
1996	-	384	24	159	93	21	98
1997	-	525	54	207	84	104	144
1998	-	555	36	117	105	216	144
1999	-	690	3	162	129	136	328
2000	-	759	25	156	57	80	24
2001	-	786	21	126	72	88	272
2002	-	1 271	141	293,5	73,5	71	47

PODĚKOVÁNÍ

Za veškerou pomoc, přízeň, důvěru i povzbuzení jsme vděční stovkám přátel, příznivců a podporovatelů Lipky, Rozmarýnku a Rychty. Za finanční i nehmotnou podporu a pomoc jsme mimořádně vděční zejména těmto jednotlivcům a organizacím:

panu RNDr. Liboru Ambrozkovi, panu Ing. Milanu Appelovi, panu Mgr. Václavu Božkovi, panu PaedDr. Vilému Buriánkovi, slečně Andrei Dvořákové, paní Mgr. Lence Gulové, paní Mgr. Haně Havličkové, panu RNDr. Janu Hollanovi, paní Doc. Haně Horké, panu Ing. Ivanu Houdkovi, paní Ing. Bc. Anně Hubáčkové, CSc., slečně Janě Ištvanové, DiS, panu Ing. Jiřímu Ištvanovi, panu Antonínu Kmentovi, panu Ing. Jiřímu Komůrkovi, panu Vladimíru Koutnému, panu RNDr. Miloši Kužvartovi, panu Ladislavu Královi, paní Prof. RNDr. Haně Librové, CSc., panu Jiřímu Mudruňkovi, paní MUDr. Renátě Novotné, panu Vlastimilu Orálkovi, paní Aděle Páskové, panu Ing. Josefu Pavelkovi, paní Blance Ponižilové, panu Mgr. Lucienu Rozprýmovi, paní MUDr. Ludmile Sedlákové, panu Vítu Synkovi, panu RNDr. Miloši Šifaldovi, panu Mgr. Lubomíru Tichému, PhD., paní Jaroslavě Vaňkové, paní Jitce Vejslíkové, panu Ing. Janu Vojtkovi, panu RNDr. Jozefu Ze kovi, paní RNDr. Dáše Zouharové, jakož i

- Českomoravskému cementu, a.s.,
- Lesům České republiky, s.p., Hradec Králové
- Městské části Brno – Jundrov
- Městské části Brno – střed
- Ministerstvu životního prostředí
- Odboru školství Magistrátu města Brna
- Odboru životního prostředí Magistrátu města Brna
- Pavučině – Sdružení středisek ekologické výchovy, jakož i všem jejím členským střediskům
- Pozemkovému spolku Hády
- společnému programu SSEV Pavučina a ČSOP „Národní síť středisek ekologické osvěty, výchovy a vzdělávání“
- stolařství Michala Ovečky a společníků, Brno
- Rezekvítku – Sdružení pro ekologickou výchovu a ochranu přírody
- Školskému úřadu Brno, Ekonomickému odboru ŠŮB a okresnímu Programu rozvoje základního a středního školství
- Vzdělávací nadaci Jana Husa
- Firmě Josef Wagner

Úcta a poděkování náleží po právu všem vedoucím kroužků na Lipce, Rozmarýnku a Rychtě uvedeným v textu.

Obzvláště veliké poděkování za veškerou podporu a přízeň patří rodinám a partnerům všech lipkových pracovníků, kterým dokázali jejich blízcí po celý rok 2002 vytvářet chápající a trpělivé zázemí.

Upřímně jim za to děkujeme!

Hana Korvasová, Aleš Máchal & spol.

Obsah:

PŘEDSTAVENÍ LIPKY	1
Co bylo a je naším posláním a jak se Lipka mění	1
Pracoviště nejstarší – Lipová 20	5
Rozmarýnek	4
Pracoviště nejmladší – Rychta Krásensko	5
VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVA DĚTÍ A MLÁDEŽE	6
Ekologické výukové programy	6
Zájmové kroužky a kluby, vzdělávání vedoucích kroužků	8
VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ A STUDENTŮ UČITELSTVÍ	11
Vzdělávání vlastních pracovníků Lipky	11
Spolupráce se školami v Jihomoravském kraji	12
Vzdělávací program pro pedagogické pracovníky	13
Vysokoškolská výuka	14
VZDĚLÁVÁNÍ A OSVĚTA VEŘEJNOSTI	15
Slaměnka	15
Akce pro veřejnost, komunitní práce	16
Poradenství pro veřejnost	16
Stáže, následchy, praxe, konzultace	17
KONCEPCE EVVO JIHMORAVSKÉHO KRAJE	18
NÁRODNÍ SÍ STŘEDISEK EVVO	18
VNĚJŠÍ SPOLUPRÁCE	18
SSEV Pavučina	18
Spolupráce s Lesy ČR	19
Spolupráce s Jihomoravským krajem, městem Brnem, obecními úřady	19
Mezinárodní spolupráce	19
Spolupráce s neziskovými ekologickými organizacemi	20
Neformální sdružení Brněnští ekopedagogové	21
PROVOZ A PROPAGACE	22
Pedagogické a provozní porady	22
Propagace činnosti, spolupráce s médii	22
FINANCOVÁNÍ A HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE	24
Příjmy Lipky	24
Péče o budovy, pozemky a techniku	24
Konečná rozvaha	25
Přehled výnosů a nákladů	26
Přehled pedagogických činností Lipky za léta 1996–2002	27
Poděkování	28

Lipka v roce 2002

Text a tabulky:	Hana Kouřaňová, Dana Křivánková, Aleš Máchal, Lenka Appelová, Dana Kolářová, Eva Kučerová, Pavla Šubrtová, Alena Uhráková
Odpovědná redaktorka:	Hana Kouřaňová
Kresby a grafická úprava:	Hana Havelíčková
Sazba:	Vít Synek
Jazyková korektura:	Mareta Falýsková
Tisk:	Retis Brno
Počet výtisků:	1 000 ks